

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อการพัฒนาสังคมในศตวรรษที่ ๒๑” ครั้งนี้เป็นการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพระสงฆ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน ๑๐ วัด ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอโดยแบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพระสงฆ์ผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑๐ รูป

ตอนที่ ๒ การสัมภาษณ์บทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อการพัฒนาสังคมในศตวรรษที่ ๒๑

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพระสงฆ์ผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑๐ รูป มีดังนี้

รูปที่ ๑ พระครูวิสุทธีวาทิ (สมเกียรติ สิริปัญญา) อายุ ๘๗ ปี พรรษา ๖๔ ประเพณีธรรม ๔ ประโยค นักธรรมเอก วัดอวาสศิริมงคล ตำบลโคกสะอาด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอศรีเทพ

รูปที่ ๒ พระสุธีวชิราภรณ์ อายุ ๔๓ ปี พรรษา ๒๒ วุฒิกการศึกษา ปริญญาเอก ประเพณีธรรม ๙ ประโยค นักธรรมเอก ตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัดพระชนานิคม เจ้าคณะอำเภอวิเชียรบุรี วัดพระชนานิคม ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๓ พระครูวิทิศพรพรทราพร อายุ ๖๒ ปี พรรษา ๕๘ วุฒิกการศึกษา นักธรรมชั้นเอก ตำแหน่งเจ้าอาวาส ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบัน เจ้าอาวาสวัดพุทธบาทชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๔ พระครูอนุกฤษัฒพรธรรม (น้อย มหาเมธ) อายุ ๘๗ ปี พรรษา ๖๔ นักธรรมชั้นเอก ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสระเกษ และเจ้าคณะอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๕ พระครูสุตพัชรบรรพต อายุ ๕๙ พรรษา ๓๙ นักธรรมชั้นเอก เจ้าอาวาสวัดบรรพตาราม อำเภอบึงสามพัน เจ้าคณะอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๖ พระครูถาวรพัชรกิจ (มานอชัย ถาวโร) นักธรรมชั้นเอก เจ้าอาวาสวัดโฆษา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๗ พระครูชัยพัชรสถิต (อายุ พรรษา นักธรรมชั้นเอก ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนา ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม เจ้าอาวาสวัดราชพลย์ เจ้าคณะตำบลทุกตำบลในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๘ พระเสริฐ (นามสมมุติ) อายุ 42 ปี พรรษา 19 พระสงฆ์ในวัดมหาธาตุพระอารามหลวง ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นโท วัดมหาธาตุ ภูมิลำเนาที่ก่อนบวช ตำบลหัวดง อำเภอแก้งกล้วย จังหวัดเพชรบูรณ์ วุฒิกการศึกษา ปริญญาตรี พุทธศาสนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

รูปที่ ๙ พระเปี้ย (นามสมมุติ) อายุ 52 ปี พรรษา 29 พระสงฆ์ในวัดเพชรวรารามพระอารามหลวง ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเพชรวราราม ภูมิลำเนาเก่อนบวช ตำบลวังจิก อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รูปที่ ๑๐ พระเนตร (นามสมมุติ) อายุ 22 ปี พรรษา 6 วัดสนธิกรประชาราม เลขานุการเจ้าคณะตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภูมิลำเนาเก่อนบวช ตำบลลาดแค อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ ๒ การสัมภาษณ์บทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อการพัฒนาสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ บทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบันต่อการพัฒนาสังคมในแต่ละด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านการปกครอง ด้านการจัดการศึกษาและสาธารณะสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาสังคม

ส่วนที่ ๑ บทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบันต่อการพัฒนาสังคมในแต่ละด้าน

๑. ด้านการปกครอง

การปกครองของคณะสงฆ์ในประเทศไทยเป็นการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (พ.ร.บ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕) โดยมีการปกครองตามลำดับชั้น จากเจ้าคณะหล เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส เพื่อให้การปกครองนั้นเป็นสัดส่วนและเป็นการกระจายอำนาจการปกครองอย่างทั่วถึง โดยพระสงฆ์ได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

รูปที่ ๑

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดศิริมงคล อยู่ภายใต้สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย การปกครองของคณะสงฆ์ เหมือนกับวัดทั่วไป ในตำบลโคกสะอาด ซึ่งก็เป็นยึดประจําหมู่บ้านพระสงฆ์ที่เข้ามาบวชส่วนใหญ่ก็จะเป็นตอนเช้าพรรษา วัดเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำนวนไม่มากนัก การปกครองก็จะเป็นรูปแบบง่าย ๆ มีอะไรก็สามารถปรึกษาหารือกันได้ทุกเรื่อง ไม่มีการแบ่งเป็นคณะภายในวัดเหมือนวัดใหญ่ๆ ในกรุงเทพฯ หรือในเมืองที่มีพระสงฆ์สามเณรจำนวนมาก การปกครองก็ต้องแบ่งกันดูแลภายในวัด แต่วัดเราเป็นวัดขนาดเล็กไม่ใหญ่ เรื่องปัญหาในการปกครองจึงไม่ค่อยเกิดปัญหาอะไรมากนัก

รูปที่ ๒

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดประชานิมิต ถือได้ว่าเป็นวัดที่มีจำนวนพระภิกษุสามเณรค่อนข้างมากพอสมควร เนื่องจากวัดประชานิมิตเปิดเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การปกครองสงฆ์ภายในวัดจึงต้องมีรองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสคอยดูแลพระภิกษุสามเณร และอยู่ในภายใต้กรอบพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

รูปที่ ๓

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดพุทธบาทชนแดน ด้านงานปกครอง ทางวัดก็ไม่ได้แตกต่างอะไรจากวัดในเขตอำเภอชนแดนเพราะเป็นวัดที่ไม่ได้ใหญ่จำนวนพระภิกษุสามเณรก็ไม่มาก การปกครองก็เป็นไปตามที่พระเถระผู้ใหญ่ในจังหวัดที่กำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารืองานด้านการปกครองและด้านอื่นๆ ที่ได้รับนโยบายจากสำนักงานพระพุทธศาสนา ให้รายงานจำนวนพระภิกษุสามเณรในช่วงเข้าพรรษาเป็นประจำทุกปี

รูปที่ ๔

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดศิริมงคล จัดการปกครองไปตามรูปแบบที่คณะสงฆ์ได้กำหนดให้มีผู้บังคับบัญชาสูงสุดภายในวัด คือ เจ้าอาวาส และวัดศิริมงคลก็ไม่ได้มีการแต่งตั้งพระสังฆาธิการภายในวัดเพิ่มเติมอีก เนื่องจากวัดมีจำนวนพระภิกษุไม่มาก การปกครองสามารถดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในวัดได้ และถ้าเกิดปัญหาที่จะเรียกพระภิกษุภายในวัดประชุมหาทางออกร่วมกัน ทางวัดไม่ได้มีกฎเกณฑ์อะไรพิเศษนอกเหนือจากความเป็นอยู่ตามพระธรรมวินัย

รูปที่ ๕

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดบรรพตาราม งานด้านการปกครองส่วนมากก็เป็นไปตามรูปแบบของคณะสงฆ์ที่กำหนดรูปแบบการปกครองตามมหาเถรสมาคมอยู่แล้ว คือ แบ่งการปกครองออกเป็นเจ้าคณะหล เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และสุดท้ายคือเจ้าอาวาส วัดบรรพตาราม ก็เช่นเดียวกัน อยู่ภายใต้การปกครองคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย

รูปที่ ๖

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ; วัดโฆษา เป็นวัดสังกัดมหานิกาย ด้านการปกครองคณะสงฆ์ภายในวัดจะแบ่งให้มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสดูแลส่วนหนึ่งเพราะมีจำนวนภิกษุสามเณรจำนวนมากพอสมควร โดยเฉพาะในช่วงเข้าพรรษา จึงให้มีรองเจ้าอาวาสดูแลในด้านงานปกครองภายในวัด ส่วนเรื่องอื่นๆ ก็

เหมือนๆ กันทุกวัน คือ มีการประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในเขตอำเภอหล่มสักโดยจัดขึ้นที่วัดของเจ้าคณะอำเภอ เพื่อปรึกษาหารือและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาส่วนกลางและถ่ายทอดมายัง จังหวัดและอำเภอ ต่อจากนั้นก็เป็นที่เจ้าคณะตำบลที่จะต้องเรียกเจ้าอาวาสของแต่ละวัดที่อยู่ในสังกัดของตำบลมารับนโยบายและแนวทางตลอดจนปรึกษาหารือกันในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตนเอง

รูปที่ ๗

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดราชพลษ์ เป็นวัดที่จัดตั้งขึ้นได้ไม่นาน รูปแบบการปกครองของวัดก็ไม่มีอะไรมากนัก เนื่องจากจำนวนพระสงฆ์มีน้อย เจ้าอาวาสจะรับหน้าที่เป็นผู้ปกครองเพียงผู้เดียว และนอกจากนั้นก็ยังคงดูแลวัดในเขตอำเภอเขาค้อทุกวัด

รูปที่ ๘

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : “วัดมหาธาตุพระอารามหลวงอยู่ในสังกัดคณะมหานิกายมีการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้การบริหารจัดการของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการปกครองตามลำดับขั้นตั้งแต่เจ้าคณะหน เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส นอกจากนี้วัดได้จัดประชุมพระสังฆาธิการทุกลำดับขั้นของทุกวัดที่อยู่ภายใต้การปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ในวันที่ ๑ สิงหาคม ของทุกปี เพื่อรับฟังนโยบายเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์และการนำหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาไปเผยแผ่ให้กับสังคมในป็นั้นๆ”

รูปที่ ๙

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดเพชรวารามพระอารามหลวงอยู่ในสังกัด คณะธรรมยุตมีการปกครองตามพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ ปี พ.ศ. 2535 ภายใต้การบริหารจัดการของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการปกครองตามลำดับขั้นตั้งแต่เจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัดเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส การปกครองภายในวัดเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลและแบ่งงานรับผิดชอบตามความสามารถของพระสงฆ์ในแต่ละรูปที่อยู่ภายในวัด

รูปที่ ๑๐

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการปกครองรูปแบบใดและมีความแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : วัดสนธิกรประชารามอยู่ในสังกัดคณะธรรมยุตมีการปกครองตามพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้การบริหารจัดการของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการปกครองตามลำดับขั้นตั้งแต่ เจ้าคณะใหม่ธรรมยุต เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส โดยภายในวัดสนธิกรมีพระภิกษุสามเณรจำนวนน้อย ที่จำพรรษาอยู่ภายในวัด ทำให้พระภิกษุสามเณรมีความรักและดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การปกครองภายในวัดจึงเปรียบเสมือนการปกครองกันแบบครอบครัว นอกจากนี้ภายในวัดยังมีการประชุมประจำเดือนเพื่อปรึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัด และกำหนดแนวทางในการเผยแผ่ศาสนาให้กับคนในชุมชนในเดือนถัดไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า : รูปแบบการปกครองของทั้ง ๑๐ วัด เป็นการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้การบริหารจัดการของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการปกครองไปตามลำดับตั้งแต่เจ้าคณะหน เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส และนอกจากนั้นยังแยกระหว่างฝ่ายมหานิกายกับฝ่ายธรรมยุต เป็นเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายธรรมยุต ที่มีอำนาจปกครองสูงสุดในสังกัดนั้นๆ ตามลำดับ ภายในวัดมีรูปแบบการปกครองที่เปรียบเสมือนการปกครองภายในครอบครัวซึ่งเกิดจากรัก และความดูแลเอาใจใส่ของพระภิกษุสามเณรภายในวัด นอกจากนี้เจ้าคณะปกครองได้จัดประชุมประจำปีของพระสังฆาธิการในทุกระดับ ตั้งแต่เจ้าคณะภาค จนถึงเจ้าอาวาส เพื่อรับนโยบายเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ และการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาออกไปเผยแผ่ อีกทั้งยังมีการจัดประชุมประจำเดือนขึ้นภายในวัดเพื่อปรึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นภายในวัดและชุมชน

๒. ด้านการศึกษาและสาธารณะสงเคราะห์

ในด้านการจัดการศึกษาสงเคราะห์สำหรับพระภิกษุสามเณรในปัจจุบันได้จัดการการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น นักรธรรม บาลี เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ สามารถนำหลักธรรมคำสอนไปเผยแผ่ให้แก่ประชาชนในสังคมได้ โดยพระสงฆ์ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

รูปที่ ๑

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดศิริมงคล ได้จัดการศึกษาทางนักรธรรม โดยส่งเสริมให้พระภิกษุและสามเณรเรียนนักรธรรมชั้นตรี ชั้นโทและชั้นเอก เพื่อจะได้นำหลักธรรมและคำสอนของพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตรประจำวันหลังจากลาสิกขาไปแล้ว นอกจากนี้วัดยังเป็นสนามสอบนักรธรรมประจำอำเภอ ศรีเทพ ภิกษุสามเณรทุกวัดที่เรียนนักรธรรมจะต้องมาสอบวัดผลที่วัดทุกปี

รูปที่ ๒

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดประชานิยม วัดได้จัดการศึกษาให้กับภิกษุสามเณรทั้งสองรูปแบบ

คือ เรียนแบบนักเรียนชั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ และรูปแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่สอนทั้งภาษาบาลีและนักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก ซึ่งก็ถือว่าวัดได้จัดการศึกษาสงเคราะห์ให้กับผู้ที่มีฐานะไม่ค่อยดีหรือไม่มีปัจจัยมากพอในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

รูปที่ ๓

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดพระพุทธบาทชนแดนไม่ได้จัดการศึกษาในด้านใดๆ เลยไม่มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมหรือโรงเรียนสงเคราะห์ใดๆ ทั้งสิ้น แต่ทางวัดก็ส่งเสริมเรื่องการศึกษาพระปริยัติธรรมโดยเฉพาะนักธรรมในระดับต่างๆ เพื่อให้พระภิกษุภายในวัดทั้งพระที่บวชในพรรษาและที่บวชมานาน

รูปที่ ๔

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดศิริมงคลได้ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรภายในวัดได้เรียนพระปริยัติธรรมประเภทนักธรรมชั้นตรี โท และเอก นอกจากนั้นวัดยังเป็นสถานที่สอบนักธรรมสนามหลวงที่จัดสอบปีละ ๑ ครั้ง แต่วัดไม่มีโรงเรียนสงเคราะห์อะไรเลย

รูปที่ ๕

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดบรรพตารามไม่ได้จัดการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่นักเรียนและสามเณรหรือชาวบ้านทั่วไปเพราะวัดมีจำนวนพระภิกษุจำนวนน้อยและขาดบุคลากรทางด้านที่มีความรู้ทางพระพุทธศาสนาจึงไม่สามารถจัดตั้งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อส่งเสริมในด้านการศึกษานักธรรมหรือธรรมศึกษาเลย

รูปที่ ๖

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดโฆษา ได้ส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่สามเณรในด้านนักธรรมชั้นตรี โท และเอก และยังส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรไปเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่วัดไพธสณคคารามเป็นประจำโดยมีรถรับส่ง ถึงเวลาสอบนักธรรมสนามหลวงก็ให้สามเณรไปสอบที่วัดนั้นและยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์อีกด้วย

รูปที่ ๗

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดได้ส่งเสริมการศึกษาให้พระภิกษุเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในระดับการเรียนพระปริยัติธรรม นักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก นอกจากนั้นวัดยังส่งเสริมให้พระภิกษุไปเรียนต่อในระดับปริญญาตรี ณ วัดไพธอสถักดาราม อำเภอหล่มสัก ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยเขต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอีกด้วย แต่วัดไม่มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดเลยต้องการส่งเสริมให้พระภิกษุได้เรียน นอกจากนั้นแล้ววัดยังได้จัดมอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนทุกระดับในเขตอำเภอเขาค้อ ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นเรียนดีแต่ยากจน

รูปที่ ๘

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : วัดมหาธาตุพระอารามหลวงได้เปิดโรงเรียนปริยัติธรรมในหลักสูตรพระอภิธรรมบาลี ซึ่งเป็นการสอนเกี่ยวกับภาษาบาลีและหลักธรรมทางพุทธศาสนา และเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีหลักสูตรเหมือนกับโรงเรียนสามัญทั่วไป โดยมีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ให้กับสามเณรที่ได้เข้ามาศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมสามัญ และต้องจบการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนที่จะเข้ามาบวชเป็นสามเณรเพื่อเข้าศึกษาภายในโรงเรียนปริยัติธรรม

รูปที่ ๙

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : “ในด้านการศึกษาสงเคราะห์วัดเพชรวารามนั้นเป็นสถานที่ในการจัดสอบบาลีสนามหลวง ซึ่งแบ่งการสอบออกเป็น ๙ ประโยคดังนี้ ประโยค ๑ - ๓ เป็นเปรียญตรีเทียบเท่ากับวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประโยค ๔ - ๖ เป็นเปรียญโท เทียบเท่ากับวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประโยค ๗ - ๙ เป็นเปรียญเอก เทียบเท่ากับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งการสอบบาลีสนามหลวงเป็นการสอบวัดความรู้พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยนั่นเอง”

รูปที่ ๑๐

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการศึกษาและจัดการสาธารณะสงเคราะห์หรือไม่อย่างไรและวัดได้มีบทบาทอย่างไรในการสาธารณะสงเคราะห์ในสภาวะสังคมปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล : ในด้านการศึกษาสงเคราะห์ของวัดสนธิกรประชารามนั้นมีการเปิดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีศึกษาเกี่ยวกับภาษาบาลี เพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักธรรมคำสอน และสามารถนำคำสอนและหลักธรรมทางพุทธศาสนาไปเผยแผ่ได้ ซึ่งการเรียนการสอนนั้นเป็นแบบพี่สอนน้อง โดยมีพระภิกษุสงฆ์ภายในวัดที่มีความรู้ในระดับนักธรรมชั้นเอกเป็นผู้สอนหลักธรรมต่างๆให้กับพระภิกษุสามเณรภายในวัด นอกจากนี้การเรียนการสอนภายในวัดสามารถนำไปสอบเทียบในหลักสูตรการศึกษานอกระบบได้อีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า : ในด้านการศึกษาสงเคราะห์ วัดบางวัดก็ได้จัดตั้งเป็นโรงเรียนปริยัติธรรม หลักสูตรนักธรรมและบาลี นอกจากนั้นยังมีหลักสูตรพระปฏิบัติธรรมสามัญสำหรับพระภิกษุสามเณรเพื่อเข้ารับการศึกษ ซึ่งในหลักสูตรนักธรรมบาลี เป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับภาษาบาลี และหลักสูตรคำสอนของศาสนา ส่วนหลักสูตรปริยัติธรรมสามัญนั้นเป็นการเรียนการสอนตามหลักสูตรการเรียนการสอนเหมือนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญทั่วไป มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ให้กับสามเณรได้เข้ามาศึกษา ซึ่งคนที่จะเข้ามาศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมนั้นจะต้องจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนที่จะมาบวชเป็นสามเณร เพื่อเข้ารับการศึกษในโรงเรียนปริยัติธรรม อีกทั้งภายในวัดยังมีการเรียนการสอนในรูปแบบพี่สอนน้อง โดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้สอนหลักสูตรทางพุทธศาสนาให้กับสามเณรภายในวัด นอกจากนั้นโรงเรียนพระปริยัติสามัญศึกษาบางวัดก็จัดหาครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านแขนงวิชาวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ที่หาบุคลากรที่เป็นพระภิกษุไม่ได้มาทำหน้าที่สอนแทนในรายวิชาที่ขาดแคลนเป็นต้น

๓. ด้านการเผยแผ่

การเผยแผ่พุทธศาสนา คือ การนำหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาไปเผยแผ่ให้กับประชาชนในสังคมไทย ได้เรียนรู้และเข้าใจถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา สามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมคำสอน สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นคนดีของสังคมและประเทศไทยต่อไป โดยพระสงฆ์ได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

รูปที่ ๑

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดศิริมงคล ส่วนมากจะเป็นวิธีการแบบเดิมๆ ที่เคยทำกันมา คือวันสำคัญทางพุทธศาสนาตามประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านเช่น บุญเดือนหก ผู้นำชุมชนก็จะนำชาวบ้านมากทำบุญกันที่วัดเพราะวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนอยู่แล้ว จะมีการเทศนาในวันสำคัญๆ ทางพุทธศาสนาอยู่แล้วและตามประเพณีต่างๆ ของชุมชน

รูปที่ ๒

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดประชานิยมมีการเผยแผ่ศาสนาถือว่าวัดได้เปรียบอยู่แล้วเพราะวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน วัดเราก็อยู่ใจกลางของชุมชนที่มีความเจริญในระดับหนึ่งถึงจะยังไม่เป็นรูปแบบของสังคมเมืองมากนักโดยเพราะเวลามีกงานบุญตามประเพณีของชุมชนวัดก็ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาจัดกิจกรรม แสดงนิทรรศการต่างๆ ตลอดจนงานประเพณีวันสำคัญต่างๆ ชุมชนก็ใช้วัดเป็นสถานที่จัดงานรื่นเริง วัดก็ถือโอกาสนั้นเผยแผ่หลักธรรมคำสอนไปในตัว ถือว่าวัดก็ได้ใช้ประโยชน์ในการที่

ชุมชนจัดงานสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนได้ทำให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคีกัน
ในชุมชนต่อไป

รูปที่ ๓

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการ
อย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของทางวัดพระพุทธบาทนแดนก็เป็นปกติ
ตามแบบของวัดในชนบททั่วไป เช่น วันสำคัญทางศาสนาและก็มีพระก็มีการทำบุญและเทศนา เวียน
เทียนกันในวันสำคัญๆ นอกเหนือจากนั้นวัดก็ยังเป็นที่ให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ เวลาว่างหรือ
จัดประชุมเตรียมความพร้อมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

รูปที่ ๔

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการ
อย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดศิริมงคล ก็จัดและเผยแผ่ศาสนาตามประเพณีวันสำคัญของ
พระพุทธศาสนามีการจัดกิจกรรมเหมือนกันกับวัดอื่นๆ ที่ยึดถือกันมาเป็นประเพณี ทำบุญใส่บาตร
ตอนเช้าและเทศนาพอถึงเวลาตอนเย็นก็จัดพิธีเวียน นำชาวบ้านปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน และถือ
ว่าวันเป็นศูนย์กลางของชุมชน

รูปที่ ๕

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการ
อย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดบรรพตารามในเรื่องการเผยแผ่โดยเฉพาะการให้พระสงฆ์เข้าไปมี
บทบาทในการสอนศีลธรรมในโรงเรียน บางครั้งพระจะต้องไปติดต่อเองหรือแม้แต่บางโรงเรียนยังไม่
เปิดโอกาสให้พระเข้าไปทำหน้าที่เผยแผ่ให้กับนักเรียน แต่เรื่องการเผยแผ่ทางด้านอื่นๆ ก็เป็นไปตาม
ประเพณีของพุทธศาสนิกชน ทำบุญตามประเพณีมีการเข้าวัดฟังธรรม วัดก็มีการเทศนาในวันสำคัญๆ
ทางพุทธศาสนาและประเพณีของชนบทที่มีบุญทั้ง ๑๒ เดือน เป็นต้น

รูปที่ ๖

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการ
อย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : เนื่องจากวัดโฆษาเป็นวัดที่เก่าแก่และอยู่ใจกลางของชุมชนการเผยแผ่
ศาสนามีความศูนย์กลางของชุมชนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมของชุมชนก็จะใช้วัดเป็นที่จัด
กิจกรรม ส่วนการเผยแผ่ศาสนาก็ถือตามประเพณีของชุมชน เช่นบุญเดือนหก หรือวันสำคัญทาง
ศาสนา ก็จะทำเหมือนกันกับวัดในเมืองหรือวัดในกรุงเทพฯ ตอนเช้าก็ทำบุญใส่บาตรและธรรมเทศนา
ตอนเย็นก็จัดพิธีเวียนเทียนในวันสำคัญๆ เป็นต้น

รูปที่ ๗

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : รูปแบบการเผยแผ่ของวัดมีรูปแบบที่แตกต่างจากวัดอื่น ทางวัดจะจัดแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนาและเป็นอุทยานการศึกษาด้านพุทธศาสนา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนและนักเรียนเข้ามาวัดแล้วได้ความรู้ ส่วนรูปแบบอื่นก็จะให้เจ้าอาวาสและหน่วยงานอบรมประจำตำบลอย่างน้อยจะต้องมีปีละ ๘ งานที่เป็นงานด้านเผยแผ่ งานเผยแผ่ของวัดราชพฤกษ์ก็จะให้ความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนาเช่นเดียวกันจัดเทศนาในเวลา ๒๐.๐๐ ก่อนจะเวียนเทียน ซึ่งก็ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีอะไรสำคัญเป็นพิเศษ ใช้ประสบการณ์ของเจ้าอาวาสเป็นส่วนมาก และก็ใช้ป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวน

รูปที่ ๘

ผู้วิจัย : ท่านมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่ศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้ และวัดมีวิธีการอย่างไรในการเผยแผ่พุทธศาสนาหรือมีรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ทางวัดมหาธาตุพระอารามหลวงนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการเผยแผ่โดยเจ้าอาวาสจะเทศนาธรรมเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชนที่เข้ามาทำบุญภายในวัด เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ส่วนในวันพระนั้นจะเป็นพระสงฆ์ภายในวัดเป็นผู้เทศนาธรรมให้แก่พุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญภายในวัด นอกจากนี้ทางวัดยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยประกอบการบรรยายการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้แก่ประชาชนที่เข้ามาอบรมภายในวัด เช่น การอบรมก่อนสอบนักธรรม เป็นต้น

รูปที่ ๙

ผู้วิจัย : วัดมีวิธีการเผยแผ่ศาสนาในรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ในการเผยแผ่หลักธรรมทางพุทธศาสนานั้นได้มีการนำเทคโนโลยีมัลติมีเดียเข้ามาใช้ เช่น ทางวัดมีการสร้างเพจเฟซบุ๊กและโพสต์ข้อความเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชนที่เข้ามาอ่านได้เข้าใจในหลักธรรมคำสอนนั้นๆ และประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่วัดจัดขึ้นผ่านทางเสียงตามสาย เพื่อเป็นการเผยแผ่ข่าวสารให้กับพุทธศาสนิกชนได้ทราบในการจัดกิจกรรมต่างๆของทางวัด นอกจากนี้ในวันปกติทั่วไปที่ไม่ใช่ในวันพระจะมีการเชิญชวนพุทธศาสนิกชนเข้ามาปฏิบัติธรรมในตอนเย็นของทุกวัน เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิ และเดินจงกรม เป็นต้น นอกจากนี้ทางวัดยังมีการสอนธรรมศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ โดยการเข้าไปสอนในโรงเรียนเพื่อที่จะให้นักเรียนได้เข้าใจในหลักธรรมของศาสนาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

รูปที่ ๑๐

ผู้วิจัย : วัดมีวิธีการเผยแผ่ศาสนาในรูปแบบใดบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : “ในการเผยแผ่หลักธรรมทางพุทธศาสนา ทางวัดได้มีการจัดทำหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่างๆของทางวัดในแต่ละปี และหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา

ต่างๆที่มีภายในวัด นอกจากนั้นทางวัดยังมีการนำเทคโนโลยีมาประกอบในการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาให้กับพระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนที่เข้ามาอบรมภายในวัดอีกด้วย อีกทั้งทางวัดยังมีการจัดตั้งกองผ้าป่าขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามาร่วมกันทำบุญและรับฟังหลักธรรมคำสอนทางศาสนาจากพระภิกษุสงฆ์ภายในวัด จึงเป็นการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางศาสนาในอีกรูปแบบหนึ่งของทางวัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า : ในการเผยแผ่ทางพุทธศาสนานั้นมีการเผยแผ่หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเผยแผ่โดยการเทศนาธรรมเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้แก่พุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญภายในวัด และมีการเผยแผ่โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การจัดทำเป็นหนังสือ ซึ่งภายในหนังสือจะมีเนื้อหาของหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา และประวัติในการจัดงานต่างๆที่ทางวัดได้จัดขึ้นเป็นต้น ทางวัดยังได้มีการนำเทคโนโลยีมัลติมีเดียเข้ามาใช้ในการเผยแผ่ศาสนา เช่น ทางวัดมีการสร้างเพจเฟซบุ๊กเพื่อโพสต์ข้อความเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาให้แก่พุทธศาสนิกชนได้อ่านทำความเข้าใจ และได้มีการนำเทคโนโลยีมาประกอบในการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาตามโอกาสต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งยังมีการจัดตั้งกองผ้าป่าขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามาร่วมกันทำบุญและรับฟังหลักธรรมคำสอนทางศาสนาจากพระภิกษุสงฆ์ภายในวัด จึงเป็นการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางศาสนาในอีกรูปแบบหนึ่ง

๔. ด้านสาธารณสงเคราะห์

ด้านสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ เช่นวัดเป็นสถานศึกษาสงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม จัดเป็นตลาดนัดชุมชน หรือแม้แต่เป็นผู้ประสานในการช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือผู้ประสบภัยในเหตุการณ์ต่างๆ และได้มีการจัดงานกิจกรรมเพื่อให้เกิดความสามัคคีและความสุขของประชาชนในชุมชน โดยพระสงฆ์ได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

รูปที่ ๑

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ทางวัดศิริมงคลไม่ได้จัดการสงเคราะห์โดยการให้ชุมชนร่วมกันบริจาคเพื่อสมทบเวลาเกิดภัยพิบัติต่างๆ เช่น ไฟไหม้ หรือน้ำท่วม การสงเคราะห์ถ้าเป็นกิจวัตรหรือรูปแบบทางวัดไม่ได้จัดการงานด้านสงเคราะห์ใดๆ แต่จัดเป็นครั้งคราวเวลาเกิดเหตุการณ์ต่างๆ

รูปที่ ๒

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดประชานิยม ถือได้ว่าเป็นวัดที่จัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์อยู่แล้วเพราะวัดไม่ได้คิดหาผลกำไรจากการจัดตั้งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม จึงเป็นการสงเคราะห์ด้านการศึกษาให้กับคนที่ต้องการเข้ามาบวชเป็นสามเณรเพื่อเรียนหนังสือ ทางวัดสงเคราะห์เรื่องการเรียนเป็นหลักส่วนเรื่องอื่นๆ ก็จะเป็นไปตามสถานการณ์หรือเวลาเกิดภัยพิบัติต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ ๓

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดพุทธบาทชนแดนไม่ได้มีบทบาทหรือรูปแบบการสงเคราะห์ช่วยเหลือที่เป็นทางการ เวลาที่มีผู้ตกทุกข์ได้ยากหรือลำบากมาขอความช่วยเหลือทางวัดก็จะช่วยสงเคราะห์บ้างเล็กน้อย ไม่มีรูปแบบเหมือนมูลนิธิสงเคราะห์ แต่จะช่วยเหลือเป็นงานๆ ไปตามกำลังของทางวัดส่วนมากจะเป็นการขอบริจาคจากพระสงฆ์ภายในวัด

รูปที่ ๔

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : วัดสระเกษด้านสาธารณะสงเคราะห์ของวัดเป็นการให้การศึกษากับพระภิกษุสามเณรที่บวชเรียนพระปริยัติธรรม ทั้งนักธรรม ภาษาบาลี และมีมัธยมศึกษา ส่วนด้านการสงเคราะห์ชาวบ้านก็ไม่มีรูปแบบอะไรเป็นพิเศษ ถ้ามีหน่วยงานที่ต้องการความช่วยเหลือขอรับการช่วยเหลือทางวัดก็จะประกาศให้ชุมชนได้ช่วยเหลือกันตามกำลังศรัทธาของชาวบ้าน

รูปที่ ๕

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : บทบาทของวัดบรรพตารามในการจัดการด้านสงเคราะห์ยังถือว่ามีบทบาทน้อยมากในชุมชนเพราะว่าส่วนหนึ่งมาจากปัญหาด้านทัศนคติของคนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของวัดและพระสงฆ์ ดังนั้นแล้ววัดจึงเป็นเพียงคอยสนับสนุนหน่วยงานทางราชการเวลาขอความช่วยเหลือ ส่วนสงเคราะห์ด้านอื่นๆ ก็ไม่มีอะไร

รูปที่ ๖

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : รูปแบบการสงเคราะห์ของวัดโฆษา จะเป็นการช่วยเหลือชาวชุมชนมากกว่าแต่ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนเท่าไรนัก ส่วนมากจะเป็นการสงเคราะห์เด็กที่มาบวชเรียนมากกว่าอีกอย่างถ้าเป็นเรื่องภัยพิบัติ

รูปที่ ๗

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณะสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ถือได้ว่าวัดราชพฤกษ์ได้สงเคราะห์ชุมชนและประชาชนเกือบทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นการอบรมอาชีพให้กับชุมชน วัดยังมีหอประชุมที่ทันสมัยให้ชุมชนมาใช้ด้วยเวลาจัดประชุมหรือจัดงานของชุมชน นอกจากนี้วัดยังสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนและโรงเรียนที่ใกล้ๆ วัด

ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬาและการแสดงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ห่างไกลยาเสพติดอีกด้วย ทั้งนี้ทางวัดยังมอบของขวัญในวันเกิดให้แก่เด็กเยาวชนที่มีความประพฤติเป็นการสงเคราะห์และให้กำลังใจอีกทางหนึ่งด้วย

รูปที่ ๘

ผู้วิจัย : วัดได้จัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ในรูปแบบใดบ้าง และมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ในด้านของสาธารณสงเคราะห์นั้นทางวัดมหาธาตุพระอารามหลวงได้มีการช่วยเหลือผู้ที่ประสบเหตุต่างๆ เช่น ผู้ประสบปัญหาทางอศศิภัย เป็นต้น ผู้ที่ประสบปัญหาจะได้รับของบริจาคต่างๆ ซึ่งเป็นข้าวสารอาหารแห้ง ของใช้ที่จำเป็น และเงินช่วยเหลือจากการรับบริจาคจากชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อมอบให้ผู้ประสบปัญหา นอกจากนั้นทางวัดยังมีการจัดงานวัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้จากการนำสินค้าต่างๆเข้ามาขายภายในงานทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างวัดกับชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาสนใจในการเข้าวัดและปฏิบัติธรรมกันมากขึ้น

รูปที่ ๙

ผู้วิจัย : ทางวัดมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ทางวัดเพชรารามในด้านสาธารณสงเคราะห์นั้นเมื่อในชุมชนเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น เหตุอศศิภัย อุทกภัย เป็นต้น ทางวัดได้เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยเหล่านั้นโดยมีการระดมทุนเปิดรับบริจาคเงิน สิ่งของ และเครื่องใช้ที่จำเป็นจากชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆเพื่อนำไปบริจาคให้แก่ผู้ประสบภัยในเหตุการณ์เหล่านั้น นอกจากนี้ทางวัดได้มีการบริจาคทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเกรดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ นักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีเด่นและนักเรียนที่ยากจนเป็นประจำทุกปี ปีละ ๖๐ ทุนเป็นอย่างต่ำ

รูปที่ ๑๐

ผู้วิจัย : ทางวัดมีบทบาทในด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ทางวัดสนธิกรประชารามมีการระดมทุนเพื่อโรงพยาบาล โรงเรียน และสาธารณสุข โดยมีวัดเป็นจุดศูนย์กลางในการรับบริจาคเงิน และสิ่งของ เพื่อนำไปช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ เช่น ทางวัดมีการจัดตั้งกองผ้าป่าเพื่อนำเงินมามอบให้กับโรงพยาบาลเพชรบูรณ์ เพื่อนำไปสร้างตึกโรงพยาบาล และบริจาคเงินให้กับโรงเรียนเพชรพิทยาคม เพื่อสร้างอาคารเรียน เป็นต้น นอกจากนี้มีการบริจาคข้าวสารอาหารแห้งให้แก่ผู้ยากไร้หรือผู้ที่ประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ โดยทางวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเข้ามาช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้น ก่อนที่ผู้ประสบภัยจะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลต่อไปนั่นเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า : ในด้านสาธารณสงเคราะห์วัดได้เข้าไปช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ เช่น เมื่อชุมชนเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ วัดได้เข้าไปช่วยเหลือโดยมีการระดมทุนเปิดรับบริจาคเป็นเงิน สิ่งของ และเครื่องใช้จากชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำไปบริจาคให้กับผู้ประสบเหตุภัยพิบัติในเหตุการณ์เหล่านั้น อีกทั้งวัดยังมีการนำเงินที่ได้จากการรับบริจาคของ

ชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆ ไปมอบให้กับโรงพยาบาลและโรงเรียนได้นำไปใช้ในการสร้างตึกและอาคาร นอกจากนั้นวัดยังมีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ เช่น นักเรียนที่มีผลการเรียนดี นักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น และนักเรียนที่มีฐานะยากจน เป็นต้น อีกทั้งทางวัดยังอนุญาตให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามาเปิดแผงขายสินค้าภายในบริเวณพื้นที่ของวัด เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างวัดกับคนในชุมชนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการพัฒนาสังคม

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพระผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาในปัจจุบันมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและส่วนใดที่ต้องส่งเสริมให้พระเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาสังคม ซึ่งแต่ละรูปให้ให้ความเห็นดังนี้

รูปที่ ๑

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ปัญหาในการเผยแผ่ในสมัยปัจจุบันนี้ส่วนมากจะเกิดจากชาวบ้านที่ไม่ค่อยมีความสนใจและใส่ใจในเรื่องของศาสนาเพราะต่างคนต่างทำมาหากิน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะจะเป็นปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจ ชาวบ้านไม่ค่อยมีเวลาเข้าวัดและอีกอย่างด้วยสภาวะสังคมในปัจจุบันก็ทำให้คนต้องทำมาหากินกันเลยไม่ค่อยมีเวลาเข้าวัด ดังนั้นแล้ววัดและพระสงฆ์จะต้องปรับตัวเองในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนให้เข้ากับสังคมยุคปัจจุบันให้มากขึ้น

รูปที่ ๒

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ในส่วนของปัญหาและข้อเสนอแนะนั้น อาตมาคิดว่าในสังคมยุคปัจจุบันนี้ทั้งพระสงฆ์และชุมชนประชาชนจะต้องปรับตัวเองให้เข้ากับยุคกับสมัยเพื่อให้เข้าถึงคำสอนทางศาสนา ปัจจุบันปัญหาทางสังคมก็มีมากมายหลายอย่าง พระสงฆ์อย่างเดียวยังคงแก้ปัญหาได้ไม่หมดจะต้องรวมกันทั้งชุมชน และผู้นำชุมชน ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามาร่วมกันแก้ไข ร่วมมือกันทั้งบ้าน วัด และโรงเรียน จะได้เป็นแรงผลักดันทำให้ปัญหานั้นลดน้อยลงไปที่สุดในที่สุด

รูปที่ ๓

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ข้อเสนอแนะของอาตมาว่านะ ในยุคปัจจุบันนี้การพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการงบประมาณเพราะทุกอย่างนั้นล้วนต้องใช้งบประมาณในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการเผยแผ่ศาสนา การช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชนหรือแม้แต่การจัดการศึกษาของพระสงฆ์ และในยุคปัจจุบันนี้พระสงฆ์ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยนี้

รูปที่ ๔

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรปรับปรุงในตอนนี้คือ งบประมาณในการพัฒนา เพราะลำพังวัดเองก็ไม่สามารถหางบประมาณมาพัฒนาได้ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ในปัจจุบันนี้คนที่เข้ามาบวชก็น้อยลงหาคนที่สืบทอดพระพุทธศาสนาก็จะยากมากขึ้น

รูปที่ ๕

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ปัญหาในการเผยแผ่ในสมัยปัจจุบันนี้ส่วนมากจะเกิดจากชาวบ้านไม่เข้าใจในบทบาทของพระสงฆ์ว่าทำอะไรได้บ้างและทัศนคติที่ไม่ดีนักกับพระสงฆ์ อีกอย่างขาดความรู้เกี่ยวกับศาสนา ส่วนมากจะรู้เพียงแต่ภายนอก ดังนั้นแล้วจะต้องสร้างความเข้าใจอีกมากให้กับชาวบ้านในงานพัฒนาในสังคมยุคปัจจุบันที่มีสื่อที่ทันสมัย พระสงฆ์ก็ต้องศึกษาเพื่อเอาเทคโนโลยีมาใช้ในงานเผยแผ่ศาสนาในยุค ๔.๐

รูปที่ ๖

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ปัญหาของเราส่วนมากก็จะเป็นจำนวนพระภิกษุสามเณรที่มีคนมาบวชน้อยลง ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาเสนาสนะของวัด ทางวัดจะต้องระดมทุนในการสร้างและเผยแผ่ศาสนาเอง ซึ่งบางครั้งก็เป็นเรื่องยาก ประชาชนบางคนก็ไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของวัดว่าจะระดมทุนไปทำอะไร วัดก็ต้องทำความเข้าใจกับชุมชนรอบๆ วัดเป็นเรื่องๆ ไป

รูปที่ ๗

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : ปัญหาส่วนมากจะเป็นเรื่องงบประมาณการใช้จ่ายของหน่วยอบรมประจำตำบลในเขตอำเภอเขาค้อเพราะต้องใช้เป็นงบประมาณมาซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงในการออกเทศนาในเขตอำเภอเขาค้อซึ่งอยู่ห่างไกลกันงบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนเรื่องอื่นๆ ก็เป็นไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป คนให้ความสำคัญกับวัดน้อยลง พระสงฆ์จะต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น

รูปที่ ๘

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : “ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมของวัดมหาธาตุพระ

อารามหลวงนั้นมีปัญหาในเรื่องของงบประมาณที่ไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ และเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนปริยัติธรรม และปัญหาในด้านการจัดงานวัดประจำปี ซึ่งภายในวัดมีพื้นที่จำกัดส่งผลให้คนในชุมชนบางส่วนที่นำสินค้าต่างๆเข้ามาขายไม่มีพื้นที่ในการเปิดร้านขายสินค้าจึงทำให้คนในชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะมาเที่ยวภายในงาน ส่งผลให้ทางวัด และผู้ที่นำสินค้าเข้ามาขายขาดรายได้จากงานวัดประจำปี

รูปที่ ๙

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : “ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัดและพระสงฆ์ในปัจจุบัน คือ ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนของพระภิกษุสงฆ์สามเณรที่มีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากคนในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับการศึกษาหลักสูตรคำสอนทางศาสนาลดน้อยลง เช่น การบวชพระในปัจจุบันคนที่เข้ามาบวชเป็นพระสงฆ์นั้นเป็นการบวชตามประเพณี เพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ ซึ่งคนที่เข้ามาบวชเพื่อศึกษาหลักสูตรคำสอนทางศาสนานั้นมีน้อย จึงส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่เป็นพระสงฆ์ไม่เพียงพอต่อการนำหลักสูตรทางศาสนาไปเผยแพร่ในสังคมเหมือนในสมัยอดีต ที่พระสงฆ์นั้นบวชพระมาเพื่อศึกษาหลักสูตรคำสอนทางศาสนาอย่างแท้จริง โดยไม่ได้ยึดถือการบวชเป็นพระเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่

รูปที่ ๑๐

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : “ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาของวัดสนธิกรประชาราม คือปัญหาที่คนในชุมชนไม่เชื่อถือและไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของทางวัด ซึ่งมีการเปิดรับบริจาคเงินเพื่อนำไปช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ เพราะคนในชุมชนคิดว่าทางวัดนั้นจะนำเงินที่ได้รับจากการบริจาคมานำไปใช้ในด้านอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาและการพัฒนาสังคม นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการเผยแพร่ศาสนา และยังมีปัญหาด้านบุคลากรที่เป็นพระสงฆ์ภายในวัดไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนาและปฏิบัติงานในด้านต่างๆภายในวัด งานจึงไม่เป็นไปตามที่วัดได้กำหนดไว้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า : ปัญหาโดยรวมที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคมของพระภิกษุสงฆ์ คือ ปัญหาในเรื่องของงบประมาณที่ไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ และเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนปริยัติธรรม ปัญหาเรื่องพื้นที่จำกัดในการจัดงานวัดประจำปีของบางวัด ส่งผลให้คนในชุมชนบางส่วนที่นำสินค้าต่างๆเข้ามาขายภายในวัดไม่มีพื้นที่ในการเปิดร้านขายสินค้า จึงทำให้วัดและผู้ที่นำสินค้าเข้ามาขายขาดรายได้จากงานวัดประจำปี เพราะคนในชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะมาเที่ยวภายในงาน และยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับจำนวนของพระภิกษุสงฆ์สามเณรที่มีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากคนในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับการศึกษาหลักสูตรคำสอนทางศาสนาลดน้อยลง เพราะการบวชพระในปัจจุบัน คนที่เข้ามาบวชเป็นพระสงฆ์นั้นเป็นการบวชตามประเพณีเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ ซึ่งมีได้บวชพระมาเพื่อศึกษาหลักสูตรคำสอนทางศาสนา

อย่างแท้จริง จึงส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่เป็นพระสงฆ์ไม่เพียงพอต่อการนำหลักธรรมทางศาสนาไปเผยแผ่ในสังคม อีกทั้งยังมีปัญหาที่คนในชุมชนไม่เชื่อถือและไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของทางวัด ที่มีการเปิดรับบริจาคเงินเพื่อนำไปช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ เนื่องจากคนในชุมชนคิดว่าทางวัดจะนำเงินที่ได้รับจากการบริจาคไปใช้ในด้านอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาและการพัฒนาสังคม